

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΧΗΜΑ ΔΙ' ΕΝΑ "ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ,, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΕΠΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Υπό τῆς Καθηγητρίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρώμης VERA CAO - PINNA
Κατ' ἀπόδοσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ Δρος ΙΩΣΗΦ ΒΛΑΧΟΥΛΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ ἀνάγκη ἑνὸς διηρθρωμένου οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ ἐπὶ περιφερειακοῦ ἐπιπέδου διαφαίνεται κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν φάσιν μιᾶς πολιτικῆς ἀναπτύξεως καθ' ἣν: εἰς τὸν γενικὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ τοῦ καλυτέρου συνδυασμοῦ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς προστίθεται ὁ εἰδικώτερος ἐκεῖνος τῆς προωθήσεως ἢ τῆς ἐπιταχύνσεως τῆς γεωγραφικῆς ἀποκεντρώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς σωρεύσεως τοῦ πλοῦτου.

Εἰς τὰ πλαίσια ἑνὸς τοιούτου σκοποῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον φαίνεται πλέον ὅτι τείνει καὶ ἡ ἰταλικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ, ἡ ποσοτικὴ ἀνάλυσις τῶν μεσοχρονίων καὶ μακροχρονίων προοπτικῶν ἀναπτύξεως τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας δὲν δύναται πράγματι νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν διερεῦνησιν τῶν ἐπιθυμητῶν μεταβολῶν τῆς διαρθρώσεως, τῶν δυναμένων νὰ ἐπιτευχθοῦν ἐπὶ ἐπιπέδου τομέως ἀλλὰ ὀφείλει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τῶν **δρῶν**, τοῦ **χρόνου**, τοῦ **κόστους** καὶ τοῦ **τρόπου** πραγματοποιήσεως μιᾶς ἀληθοῦς διαδικασίας οἰκονομικῆς ὁλοκληρώσεως τῆς χώρας.

Σκοπὸς τῆς παρουσίης συνοπτικῆς ἀνακοινώσεως εἶναι ἐκεῖνος τῆς ὑποδείξεως μιᾶς μεθόδου καὶ τῶν δυναμένων νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὀργάνων ἀναλύσεως πρὸς σκιαγράφησιν ἑνὸς προγραμματισμοῦ, τύπου οὐχὶ ἐπιτακτικοῦ, τείνοντος εἰς τὴν ἑξατομικεῦσιν διαφόρων ἐκ περιτροπῆς σχημάτων, ἀρκούντως ὅμως ρεαλιστικῶν, μιᾶς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, γεωγραφικῶς ἰσορροπού *

Εἶναι ὅμως σκόπιμον νὰ ὑπομνήσωμεν καὶ ὑπογραμμίσωμεν ἀπὸ τοῦδε ὅτι ἡ μεθοδολογία τοῦ περιφερειακοῦ δια-περιφερειακοῦ ἢ πολυπεριφερειακοῦ οἰκονομ-

(*) Ἡ ἀνακοινώσις ἐγένετο εἰς τὸ ἐν Τουρίνφ (Saint Vincent) συνελθὸν ἀπὸ 3 ἕως 7 Σεπτεμβρίου 1961 Συνέδριον «ἐπὶ τῶν περιφερειακῶν ἀνισορροπιῶν καὶ τῆς διαρθρώσεως τῆς δημοσίας παρεμβάσεως».

κοῦ προγραμματισμοῦ εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς φάσιν πειραματισμοῦ ἀκόμη καὶ εἰς τὰς αὐστηρῶς προγραμματισμένας οἰκονομίας καὶ ὅτι καὶ ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν θὰ περιγράψωμεν δὲν δύναται νὰ παράσχη εἰ μὴ χονδροειδεῖς προκαταβολὰς τῶν ἐπιτευξίμων ἀποτελεσμάτων βάσει διαφόρων ἐκ περιτροπῆς κατευθύνσεων ἐν τῷ χειρισμῷ τῶν περιορισμένων μέσων καὶ ὀργάνων, τὰ ὁποῖα διαθέτουν αἱ Δημόσια Ἄρχαι εἰς τὰς οἰκονομίας τὰς ρυθμιζόμενας κατ' ἔξοχὴν ὑπὸ τῶν νόμων τῆς ἀγορᾶς ἢ ὑπὸ τῶν ἐκλογῶν, ἀτομικῶν ἢ κοινῶν, τῶν ἰδιωτῶν ἐπιχειρηματιῶν.

Ἡ χρησιμοποίησιμος μεθοδολογία διὰ τὴν ἐνέργειαν μιᾶς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως τῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως θὰ περιγραφῆ σχηματικῶς : κατ' ἄρχὰς μὲν εἰς γενικοὺς ὅρους μὲ ἰδιαιτέραν ὁμῶς μνειάν τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν τοῦ ἰταλικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος ἐν συνεχείᾳ δὲ εἰς πλέον συγκεκριμένους ὅρους μὲ ἰδιαιτέραν μνειάν ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν ταύτης διὰ τὴν μελέτην τῶν προοπτικῶν ἀναπτύξεως, μεσοχρονίως, τῆς σικελικῆς οἰκονομίας.

1. Σκοποὶ καὶ ὄρια μιᾶς δια-περιφερειακῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως προοπτικοῦ τύπου (Tipo prospettivo).

1. Οὐσιαστικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν κατάρτισιν ἐνὸς προγράμματος γεωγραφικῆς διαδόσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως εἶναι προφανῶς, ὁ καθορισμὸς εἰς *ποσοτικούς ὄρους* (termini quantitativi), τῶν *ἀντικειμενικῶν σκοπῶν* μιᾶς πολιτικῆς τεινούσης εἰς τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἀνισοροπιῶν, μεταξὺ τῶν διαφόρων διαμερισμάτων καὶ περιφερειῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους, ὡς πρὸς τὸν *βαθμὸν χρησιμοποίησεως* (grado di utilizzazione) *τῶν ἀντιστοιχῶν πόρων*.

Εἰς τὴν πλεον ἄπλοποιημένην ποσοτικὴν ἔκδοσίν του ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς μιᾶς τοιαύτης πολιτικῆς θὰ ἔδει νὰ συνίσταται εἰς τὸν *ὄρον* τῆς πραγματοποίησεως, εἰς τὰς σήμερον ἔλλειμματικὰς περιφερείας.

α) ρυθμῶν αὐξήσεως τῶν ἀκαθαρίστων ἐπενδύσεων ἀνωτέρων ἐκείνων τῶν καθαρῶν εισαγωγῶν καὶ συνεπῶς.

β) ρυθμῶν αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος ἀνωτέρων ἐκείνων τῶν ἀκαθαρίστων πόρων, καταστάτων διαθεσίμων μέσῳ τῆς ἐξωτερικῆς χρηματοδοτήσεως τῶν καθαρῶν εισαγωγῶν.

Αὗται εἶναι, πράγματι, αἱ βασικαὶ προϋποθέσεις διὰ νὰ προωθηθῆ μία «αὐτόνομος» διαδικασία ἀναπτύξεως εἰς τὰς περιφερείας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι εἰσέτι προικισμένα μετὰ τὸ προσῆκον ἀπόθεμα παγίου κεφαλαίου καὶ τῶν ὁποίων ἢ ἀποταμίευσις δὲν ἐπαρκεῖ, ὡς ἐκ τούτου, νὰ χρηματοδοτήσῃ τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν τῶν ἐκεῖσε διαθεσίμων φυσικῶν καὶ ἀνθρωπίνων πόρων.

Ἐπιπροσθέτως ὅτι ἡ διαδικασία αὕτη δὲν εἰσῆλθεν εἰσέτι εἰς τὴν προπαρασκευαστικὴν φάσιν τῆς πολιτικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἰταλικοῦ Νότου προκύπτει σαφῶς ἐκ τοῦ ἐπομένου πίνακος, προερχομένου ἐκ τῶν οἰκονομικῶν λογαριασμῶν τῆς περιφερείας, συνταχθέντων προσφάτως ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ἰνστιτούτου Στατιστικῆς καὶ Δημοσιευθέντων εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῆς ἐξ Ἑπουργῶν Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν Νότον, τοῦ ἔτους 1960.

Νότος — Έτήσιοι ρυθμοί αύξήσεως κατά την περίοδον 1951 — 1960 (1)

— Ἀκαθάριστοι ἐπενδύσεις	10,18 %
— Καθαραὶ εἰσαγωγαὶ	13,61 »
— Ἀκαθάριστον προῖον περιφερείας	3,97 »
— Συνολικοὶ ἀκαθάριστοι πόροι	5,77 »

Κύριος σκοπὸς μιᾶς οικονομικῆς ἀναλύσεως ἀποσκοπούσης τὴν παροχὴν τῶν ἀναγκαιούτων στοιχείων διὰ τὴν κατάρτισιν ἑνὸς προγράμματος ἀναπτύξεως, γεωγραφικῶς πλέον ἰσορροπού, εἶναι ὄχι μόνον ἐκεῖνος τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν **ἀναγκῶν εἰς ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια κεφάλαια**, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν προαναφερθέντων ὄρων, ἀλλ' ἐπίσης ὁ τῆς ὑποδείξεως ἐκεῖνων τῶν **χρησιμοποιήσεων** τῶν τοιούτων ῥοῶν αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν, εἰς τὰς σήμερον ἔλλειμματικὰς περιφερείας **μίαν ταχεῖαν μετατροπὴν αὐτῶν**, εἰς τοπικὴν ἀποταμίευσιν καὶ **μίαν βαθμιαίαν συμπίεσιν τοῦ καθαροῦ ἐλλείμματος τῶν ἀντιστοίχων ἰσοζυγίων πληρωμῶν**.

Ἡ πολὺπλοκος αὕτη ἔρευνα δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ εἰ μὴ διὰ **διαδοχικῶν προσεγγίσεων**, μέσῳ τῆς χρησιμοποίησεως οικονομικῶν μοντέλων προβλέψεων κατηρητισμένων, ἀρχικῶς, εἰς συνολικὰ μεγέθη καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς ἀναλυτικώτερα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα νὰ θέτουν εἰς φῶς τὰς **λειτουργικὰς σχέσεις** (relazioni funzionali) αἰτίας καὶ ἀποτελέσματος μεταξὺ τῶν κυριωτέρων προσδιοριστικῶν παραγόντων τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν διαφόρων γεωγραφικῶν διαμερισμάτων ἢ ὁρισμένων περιφερειῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους.

2. Ἡ πρακτικώτερα καὶ γενικῶς χρησιμοποιουμένη μέθοδος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τοιαύτης ἐρεῦνης συνεπάγεται τὴν ἐνέργειαν μιᾶς ποσοτικῆς ἀναλύσεως διηρθρωμένης **εἰς διάφορα στάδια**, τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ὁποίων συνίσταται εἰς τὴν κατάρτισιν καὶ λύσιν ἑνὸς **οικονομικοῦ μοντέλου γενικῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως**, τόσον τῶν πρὸς ἀνάπτυξιν περιφερειῶν ὅσον καὶ τῶν ἤδη καθαρῶς ἐξαγωγικῶν περιφερειῶν, ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. Ἡ χρησιμοποίησις ἑνὸς μοντέλου εἰς συνολικὰ μεγέθη, ὡς ὄργανον εἰσαγωγικοῦ τῆς ἐφαρμογῆς λεπτομερεστέρων μοντέλων, παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα τῆς παροχῆς ἐνδείξεων **χρησίμων διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ ἐλαχιστοποίησιν τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀσυμβιβασίμου τῶν ὑποθέσεων** (saggiare e minimizzare il grado di incompatibilita e inverosimiglianza delle ipotesi), γενικῶν καὶ ἐιδικῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὀφείλει κατ' ἀνάγκην νὰ βασισθῇ οἰαδήποτε ἀνάλυσις προοπτικοῦ τύπου.

Μεταξὺ τῶν πλέον χρησίμων ἐνδείξεων, δυναμένων νὰ ἐξαχθοῦν ἐκ τῶν ἀνιχνευτικῶν λύσεων τοῦ εἰς συνολικὰ μεγέθη μοντέλου εἶναι, προπαντός, ἐκεῖναι τῶν **ὄριων** τὰ ὁποῖα ρυθμίζουν τὸν ὄγκον τῶν διαπεριφερειακῶν κινήσεων τῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων.

Μεταξὺ τῶν ὄριων τούτων ἀναφέρομεν τόσον τὰ πλέον ἐμφανῆ, ἐπιβαλλό-

1) Ὑπολογισθέντες διὰ τοῦ τύπου τοῦ συνθέτου τόκου βάσει τῶν ἀξιῶν τῶν διαφόρων ῥοῶν, ἐκπεφρασμένων εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ ἔτους 1954.

μενα ὑπὸ τῆς γεωγραφικῆς κατανομῆς τῶν φυσικῶν πόρων ὅσον τὰ πλεόν δεσμευτικά ἐκεῖνα, αἱ διαστάσεις τῶν ὁποίων ὀφείλουν νὰ ἐρευνηθοῦν ἐπιμελῶς, τὰ προσδιοριζόμενα ὑπὸ τῶν σημαντικῶν ἀναγκῶν δι' ἐπενδύσεις εἰς τοὺς ἀποκλειστικῶς ἢ κυρίως «τοπικοὺς» τομεῖς, ἢ παραγωγικῆ ἱκανότης τῶν ὁποίων ὀφείλει, εἰδικῶς εἰς τὰς μᾶλλον ἀνεπτυγμένας περιφερείας, νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὴν δυναμικὴν αὐξήσιν τῆς «τοπικῆς» ζήτησεως τῶν ἀντιστοίχων προϊόντων⁽²⁾.

Ἡ ἑξατομίκευσις τῶν ὁρίων τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τὴν δια-περιφερειακὴν κίνησιν τῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἱκανοποιήσεως προπαντός, τῆς ζήτησεως τῶν τοιούτων προϊόντων εἰς τὰ διάφορα διαμερίσματα ἢ περιφερείας ἀποτελεῖ, πράγματι, μίαν οὐσιαστικὴν προκαταρκτικὴν ἐργασίαν, ἥτις ἐπιτρέπει νὰ ἐρευνηθοῦν αἱ διαστάσεις σημεριναὶ καὶ προοπτικαὶ τῶν ῥοῶν ἀποταμιεύσεως, τῶν διαθέσιμων πρὸς ἐπένδυσιν εἰς τοὺς «ἐθνικοὺς» ἢ «ἐξαγωγικοὺς» τομεῖς. Εἶναι οὗτοι, πράγματι, οἱ τομεῖς ἢ δρωῖσι τῶν ὁποίων δὲν ἐξαρτᾶται, εἰμὴ μόνον εἰς ἀσήμαντον βαθμὸν, ἐκ τῆς τοποθετήσεως (localizzazione) τῆς ζήτησεως τῶν ἀντιστοίχων προϊόντων καὶ ἡ γεωγραφικὴ ἀποκέντρωσις τῶν ὁποίων δύναται ὡς ἐκ τούτου νὰ πραγματοποιηθῇ (κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐκόλως): τὸσον μέσῳ τῶν γνωστῶν κινήτρων φορολογικῆς οἰκονομικῆς καὶ πιστωτικῆς φύσεως, ὅσον μέσῳ μιᾶς διορατικῆς στρατηγικῆς ἀγορᾶς, συντονισμένης μεταξὺ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου τομέως, ἀποσκοπούσης τὴν ἐνίσχυσιν τῆς συνολικῆς ἐσωτερικῆς ζήτησεως καὶ τὴν συγκράτησιν ἐντὸς ἀνεκτῶν ὁρίων τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ τὴν αὐξήσιν τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγωγῶν.

Συνιστᾶται ἐπίσης ἡ εἰσαγωγή, ἀπὸ τοῦ πρώτου σταδίου τῆς ἐρεῦνης, ἐνὸς ἐλαχίστου βαθμοῦ ἀναλύσεως τῶν συνολικῶν ῥοῶν τῶν ληφθεισῶν ὑπ' ὄψει εἰς τὸ μοντέλο γενικῆς ἀναπτύξεως διὰ τῆς διακρίσεως, τουλάχιστον, εἰς τὰ πλαίσια ἐκάστου διαμερίσματος ἢ ἐκάστης περιφερείας, τῶν «τοπικῶν» ἀπὸ τῶν «ἐθνικῶν» τομέων καὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν σχέσεων, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται μεταξὺ τῆς δυναμικῆς ζήτησεως τῶν ἀντιστοίχων προϊόντων καὶ τῶν ἀναγκῶν εἰς κεφάλαια, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ζήτησεως ταύτης.

3. Ἐὰν ὁμῶς εἶναι σχετικῶς εὐκόλον νὰ ἑξατομικευθοῦν (βίσει συνειτῶν ἀνιχνευτικῶν ὑποθέσεων ὡς πρὸς τὸν ἐπιθυμητὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τοῦ εἰσοδήματος ἐκάστου διαμερίσματος ἢ περιφερείας) τὰ προοπτικὰ μεγέθη τῆς ζήτησεως καὶ προσφορᾶς προϊόντων τῶν «τοπικῶν» τομέων καὶ ἐκεῖνα τῶν ἀναγκαιουσῶν ἐπενδύσεων, ἰδιαιτέραν δυσχέρειαν ἐμφανίζει, ἀντιθέτως, ἡ υἰοθέτησις τῶν ὑποθέσεων τῶν σχετικῶν μὲ τὴν προοπτικὴν γεωγραφικὴν κατανομὴν τῆς ἰδιωτικῆς

2) Ὑπομνησκαται ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν τρέχουσαν ὀρολογία τῆς περιφερειακῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως θεωροῦνται «τοπικοὶ» τομεῖς οἱ ἀποκλειστικῶς ἢ κυρίως δραστηριοποιούμενοι ὑπὸ τῆς ζήτησεως «πτωχῶν» ἐμπορευμάτων ἢ ἐμπορευμάτων κατ' ἀνάγκην καταναλισκομένων εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς, ὡς ὀρισμένοι βιομηχανία τροφίμων, αἱ βιομηχανία ἠλεκτρισμοῦ, ὕδατος καὶ φωταερίου, ὁ οἰκισμὸς, τὰ δημόσια ἔργα, αἱ ἐσωτερικὰ μεταφορὰ, αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι καὶ τὸ λιανικὸν ἐμπόριον (ἴδε V. Leontief and Associates. «Studies in the Structure of the American Economy» Oxford University Press. New York, 1953).

ἀποταμιεύσεως τῆς διαθεσίμου διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν «ἐθνικῶν» τομέων καὶ συνεπῶς ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος ἐκὰς τοῦ γεωγραφικοῦ διαμερίσματος ἢ ὄρισμένων περιφερειῶν.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιβάλλει πράγματι ὅπως ἀξιολογηθῶν *ἀντικειμενικῶς* αἱ πλέον πιθαναὶ λύσεις, τὰς ὁποίας δημόσιον καὶ ἰδιῶται θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ υἱοθετήσουν πρὸς μείωσιν τῆς *ἀναποφεύκτου συγκρούσεως* τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν γενικῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ ἐθνικοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ τῶν ειδικωτέρων ἐκείνων τῶν προγραμμάτων περιφερειακῆς ἀναπτύξεως. Ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον, αἱ συμβιβαστικαὶ λύσεις, αἱ ὁποῖαι ὀφείλουσαν νὰ υἱοθετηθῶν κατ' ἀνάγκην πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ σοβοῦντος ἀσυμβιβάσιμον μεταξὺ τῆς οἰκονομικῆς σκοπιμότητος ὡς πρὸς τὴν μεγιστοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος καὶ τῆς πολιτικῆς σκοπιμότητος ἢ ὁποία μακροχρονίως δύναται καὶ αὕτη νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς οἰκονομικῆ σκοπιμότητος) τῆς συντομιεύσεως τῶν χρόνων τῆς οἰκονομικῆς δλοκληρώσεως τῆς Χώρας.

Μόνον μία βαθεῖα ἐσωτερικὴ ἐξέτασις τῶν καθεστωτικῶν πλαισίων, πολιτικῶν καὶ ὀργανωτικῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὀρμαῖζουσιν καὶ θὰ ὀρμαίσουσιν αἱ βασικαὶ ἐκλογαὶ καὶ κατευθύνσεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ μία ἐδραιωμένη γνώσις τοῦ βαθμοῦ ἀποδοχῆς (grado di ricettivita) γενικῆς καὶ τεχνικῆς τῶν νέων πρωτοβουλιῶν εἰς τὰς περιφερείας τὰς δεκτικὰς ταχεῖας ἀναπτύξεως θὰ δυναθῶν νὰ ὀδηγήσουν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν. Παρὰ τὰς προόδους, τὰς ὁποίας ἐσημείωσεν ἡ γενικὴ θεωρία τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ τὴν πρόσφατον ἐνημέρωσιν τῆς θεωρίας ἐγκαταστάσεως (localizzazione) ὀρισμένων βιομηχανιῶν³⁾ οὐδὲν ἐκ τῶν διαφόρων κριτηρίων τῶν υἱοθετηθέντων μέχρι σήμερον πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἰδανικῆς γεωγραφικῆς κατανομῆς τῶν νέων ἐπενδύσεων (ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἐκεῖνα τοῦ ἐλαχίστου κοινωνικοῦ κόστους, τῆς μεγίστης ἀποδόσεως τοῦ κεφαλαίου ἢ τῆς μεγίστης δημιουργίας ἐξωτερικῶν οἰκονομιῶν) εἶναι δεκτικὸν γενικεύσεως καὶ δύναται ὀπωσδήποτε νὰ προσλάβῃ τυπικὴν ἀξίαν πρὸς τὸν σκοπὸν μιᾶς τοιαύτης ἐκλογῆς. Οὔτε εἶναι νοητὸν καὶ ὀπωσδήποτε δὲν συνιστᾶται νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σήμερον περιορισμένων στατιστικῶν στοιχείων (καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν) ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου, τὸ βάρος τῶν ἀπαιτουμένων ὑπολογισμῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἐμπειρικῆς ἀξίας ὄλων τῶν δυνατῶν συνδυασμῶν τῶν δυναμένων νὰ υἱοθετηθῶν κριτηρίων, ὡς πρὸς τὴν γεωγραφικὴν κατανομὴν τῶν διαφόρων τύπων ἐπενδύσεων, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξευρέσεως τῆς ἰδανικῆς λύσεως διὰ μίαν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν γεωγραφικῶς ἰσόρροπον.

4. Εἶναι ἀντιθέτως προφανῆς ἡ χρησιμότης διερευνήσεως ex - ante τῶν ἐπιδράσεων καὶ ἀποτελεσμάτων τῶν δυναμένων νὰ ἐπιτευχθῶν μέσῳ μιᾶς *περιορισμένης κλίμακος* ὑποθέσεων, ἐκ περιτροπῆς, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς

3) Ἴδε : W. Isard, E. W. Scooker καὶ T. Vietoris «Industrial Complex Analysis and Regional Development. The Technology Press of Mit and Wiley and Sons, New York, 1959.

κατευθύνσεις τῆς φορολογικῆς, οικονομικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἠδύνατο νὰ βασισθῇ εἰς ἔθνικὸς καὶ περιφερειακὸς προγραμματισμὸς τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἐγκαταλείποντες τουτέστιν τὰς ἀκραίας ὑποθέσεις : τόσον ὡς πρὸς μίαν πολιτικὴν ἀποφασισμένην νὰ συντομεύσῃ τὸν χρόνον ἐκβιομηχανίσεως τῶν σήμερον ἐλλειμματικῶν περιφερειῶν ἀκόμη καὶ μὲ κίνδυνον δημιουργίας ὑπο-ἀποσχολήσεως εἰς τὰς ἡδη καθαρῶς ἐξαγωγικὰς περιφερείας, ὅσον καὶ ὡς πρὸς μίαν πολιτικὴν στρεφόμενην ἁπλῶς εἰς τὴν δημιουργίαν κινήτρων πρὸς διευκόλυνσιν τῆς κινήσεως, ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, ἐλκυσμένων μόνον ὑπὸ τῆς προοπτικῆς ἀμέσων καὶ μεγαλυτέρων κερδῶν, θὰ εἶναι ἀρκετὸν νὰ θέσωμεν ὑπὸ μελέτην ὠρισμένας *ἐνδιαμέσους ὑποθέσεις*, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν ὑπ' ὄψει κατὰ τρόπον ρεαλιστικὸν τὴν ἔλλειψιν τυποποίησης ἐνὸς οικονομικοῦ προγραμματισμοῦ «ἐνδεικτικοῦ» τύπου. (Carenza normativa di una programmazione economica di tipo «indicativo»).

Χάριν παραδείγματος θὰ περιορισθῶμεν νὰ ὑποδείξωμεν τὴν *ὑπόθεσιν τῆς ἐργασίας* ἐκλεγείσαν παρ' ἡμῶν διὰ τὴν ἔρευναν τοῦ *χρόνου* καὶ τοῦ *κόστους* (εἰς ὄρους ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος) τῆς διαδικασίας μετατροπῆς τῆς «συγκεντρωτικῆς» (concentratione) ἀναπτύξεως, ἣτις ἐξαρχήρῃσε μέχρι σήμερον τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἰταλικῆς οικονομίας εἰς «διαδομένην» ἀνάπτυξιν τοῦ τύπου τοῦ περιγραφέντος εἰς τὸ πρόσφατον δοκίμιον τοῦ Saraceno (*).

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη δέχεται ὡς γενικῶς παραδεκτὴν καὶ πρακτικῶς πραγματοποιήσιμον μίαν κατευθύνσιν τῆς πολιτικῆς τῶν ἐπενδύσεων ἀποσκοπούσης ὅπως :

— Μὴ παρεμποδισθῇ ἢ προδικασθῇ ἡ δυνατότης περαιτέρω ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικῆς ἰκανότητος (εἰδικώτερον τῶν ἐξαγωγικῶν βιομηχανιῶν) εἰς τὰς ζῶνας ἐκεῖνας ἢ ὁμάδας περιφερειῶν εἰς τὰς ὁποίας ὁ *σχηματισμὸς τῆς τοπικῆς ἀποταμιεύσεως* εἶναι ἡδη (ἢ δύναται νὰ εἶναι εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον) ἀρκετὸς διὰ νὰ χρηματοδοτήσῃ τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν τῆς δυνατικῆς προσφορᾶς ἐργασίας ὡς θὰ δυναθῇ νὰ ἀναπτυχθῇ αὕτη ἐλευθέρως εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς πολιτικῆς γεωγραφικῆς ἐξισορροπήσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως καὶ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ συντελεστοῦ ἐργασίας.

* Ἄλλ' ὡσαύτως :

— Προσελκυσθῶν εἰς τὰς πρὸς ἀνάπτυξιν περιοχὰς τὰ πλεονάσματα τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως τῶν πλέον ἐκβιομηχανισμένων περιφερειῶν καὶ ὅπως μεταφερθῶν, ἐὰν εἶναι ἀναγκαῖον, *ποσοστά, προοδευτικῶς αὐξανόμενα τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως, μέσῳ τῶν ὁδῶν, αἵτινες κρῖνονται ὡς αἱ καταλληλότεραι πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν καὶ ἐπανεπένδυσιν ἐπὶ τόπου*, ἀντὶ τῆς περαιτέρω ὑψώσεως τῆς ροπῆς πρὸς κατανάλωσιν.

Ἡ υἱοθέτησις μιᾶς τοιαύτης ὑποθέσεως συνεπάγεται ὅθεν, τὴν κατάρτισιν καὶ λύσιν ἐνὸς οικονομικοῦ μοντέλου τὸ ὁποῖον νὰ ἐπιτρέπη, μέσῳ διαδοχικῶν ἐπαναλείψεων (iterazioni) :

α) Νὰ ἀναζητηθῇ ἡ τάξις μεγέθους τῶν ροῶν εισοδήματος καὶ ἀποταμιεύ-

4) P. Saraceno, «Ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ δημοσία δράσις εἰς τὰ προγράμματα οικονομικῆς ἀναπτύξεως». Ἐκδ. Giuffrè, 1959, σελ. 26 - 36.

σεως, ἅτινα εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἐπαρκῆ πρὸς διατήρησιν εἰς τὰς ἤδη καθαρῶς ἐξαγωγικὰς περιφερείας, μιᾶς μονίμου ἰσορροπίας (ἢ μιᾶς ἀνεκτῆς ἀνισορροπίας): τόσον μεταξὺ τῆς ζήτησεως καὶ προσφορᾶς ἐργασίας, ὅσον μεταξὺ τῶν συνεπαγομένων ἀναγκῶν εἰς κεφάλαια καὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίσεως τοῦ προϋπάρχοντος ἀποθέματος παγίου κεφαλαίου.

β) Νὰ ἐρευνηθῆ εἰς καὶ κατὰ ποῖον μέτρον ἢ πλήρως τῶν τοιούτων ὄρων θὰ ἐπέτρεπε τὸν σχηματισμὸν, εἰς τὰς περιφερείας ταύτας, πλεονασμάτων ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως δεκτικῆς προσελκύσεως ἢ στροφῆς εἰς τὰς πρὸς ἀνάπτυξιν περιφερείας.

γ) Νὰ προσδιορισθῶν αἱ ἐλάχισται ἀνάγκαι εἰς ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια κεφάλαια, ἅτινα ἀπαιτεῖται νὰ ἐπενδυθῶν, χάριν παραγωγικῶν σκοπῶν, εἰς τὰς τελευταίας αὐτὰς περιφερείας διὰ νὰ πραγματοποιηθῶν βαθμιαίως αἱ προϋποθέσεις ἐνάρξεως μιᾶς διαδικασίας «αὐτόνομου» ἀναπτύξεως.

δ) Νὰ ὑπολογισθῶν, συνεπῶς, αἱ μεταβολαὶ αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἐπηγεχθῶν βαθμιαίως εἰς τὸ μέγεθος καὶ τὴν διάρθρωσιν τῶν βασικῶν λογαριασμῶν ἑνὸς ἰσοζυγίου *διαπεριφερειακῶν* πληρωμῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι βασικὸν ὄργανον ἐρεῦνης διὰ τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν μελέτην τῶν *χρόνων* πραγματοποιήσεως τῆς γεωγραφικῆς ἀποκεντρώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ τρόπου χρηματοδοτήσεως τῶν καθαρῶν ὑπολοίπων τῶν ἐμπορικῶν ἰσοζυγίων τῶν ἐλλειμματικῶν περιφερειῶν.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς σημερινῆς διαρθρώσεως τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν δὲν θὰ ἔδει νὰ ἐμφανίσῃ (εἰδικώτερον ὑπὸ καθεστῶς αὐστηροῦ τραπεζικοῦ ἐλέγχου ὡς τὸ ἰταλικὸν ἐκεῖνο) ἐξαιρετικὰς δυσχερείας ὡς ἀποδεικνύει τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον προσφέρει τὸ σύστημα οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς διαπεριφερειακῆς λογιστικῆς, συνταχθὲν διὰ τὸ Ἠνωμένον Βασιλεῖον ὑπὸ τοῦ P. Dean, συμφῶνως πρὸς μίαν μέθοδον προσφάτως ὑποδειχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Stone (5).

5. Ὡς ἐλέγχθη ἤδη, ἡ σκιαγραφηθεῖσα μέχρι τοῦδε διαδικασία δὲν ἀντιπροσωπεύει εἰ μὴ μόνον τὸ πρῶτον στάδιον τῆς εὐρύτερας καὶ λεπτομερεστερας ἐρεῦνης, ἣτις ἀπαιτεῖται ὅπως ἐνεργηθῆ *διὰ νὰ ἐλεγχθῆ ἡ ἀξία καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ὑφή τῶν ὑποθέσεων καὶ τῶν ἐκτιμήσεων τῶν γενομένων εἰς συνολικὰ ἢ ἡμισυνολικὰ μεγέθη καὶ διὰ νὰ καθορισθῆ ὁ δυνατὸς τρόπος ἐφαρμογῆς ἑνὸς προγράμματος «διαδεδομένης» ἀναπτύξεως.*

Ἐνταῦθα ὁμως θὰ περιορισθῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν δι' ὀλίγων τὰς διαδοχικὰς φάσεις τῆς τοιαύτης ἐρεῦνης καθ' ὅσον δὲν ἐτοιμάσθησαν εἰσέτι ἐν Ἰταλίᾳ, τὰ στατιστικὰ ὄργανα, ἅτινα ἀπαιτοῦνται διὰ μίαν πρόσφορον ἀνάπτυξιν αὐτῶν.

Ἡ δευτέρα φάσις τῆς ἐρεῦνης θὰ ἔδει πράγματι νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν *ἀνάλυσιν, κατὰ τομεῖς προσφορᾶς*, τῶν συνολικῶν προοπτικῶν ἀξιῶν τῆς καταναλώσεως, τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν ἐξαγωγῶν τῶν διαφόρων γεωγραφικῶν

5) Ἴδε R. Stone: «Social Accounts at the Regional Level: A Survey» εἰς Regional Economic Planning (Techniques of Analysis), European Productivity Agency-OECD, 1961.

διαμερισμάτων ή ομάδων περιφερειών εις ως κατενεμήθη τὸ ἔθνικόν ἔδαφος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐρεῦνης. Ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις ἐπιτρέπει, πράγματι, νὰ προσδιορισθῇ ἡ προοπτικὴ διάρθρωσις, τὴν ὁποίαν ἡ τελικὴ ζήτησις ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν θὰ δυνηθῇ νὰ λάβῃ (κατὰ τὴν τελικὴν περίοδον τοῦ προγράμματος) εἰς τὰς ὑπὸ μελέτην περιφερείας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν μᾶλλον πιθανὴν προοπτικὴν σύνθεσιν τῶν ἀντιστοίχων οἰκονομικῶν ἰσοζυγίων ὡς καθωρίσθησαν ταῦτα κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀναλύσεως.

Τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς ἐρεῦνης ταύτης ἀποτελεῖται **ἐκ τῶν συναρτήσεων τῆς ζήτησεως καταναλωτικῶν ἀγαθῶν** (διηρθρωμένων κατὰ τὸ δυνατόν κατὰ μεγάλας κοινωνικὰς κατηγορίας) εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας.

Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ μέσου τούτου **δὲν εἶναι** ὅμως ἐπαρκὴς πρὸς καθορισμὸν τῶν δυνατῶν μεταβολῶν τῶν **ποσοτήτων εισαγωγῆς** τῶν διαφόρων ομάδων ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν «μὴ τοπικῶν» ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς μεταβολὰς, αἰτίας θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποστῇ ἡ γεωγραφικὴ κατανομὴ τῆς προσφορᾶς τῶν τοιούτων ἀγαθῶν.

Εἰδικώτερον εἰς τὸ στάδιον τοῦτο τῆς ἀναλύσεως ἐκδηλοῦται πλήρως ὁ κατ' ἀνάγκην ἀνιχνευτικὸς χαρακτὴρ ἑνὸς προγραμματισμοῦ μὴ στηριζομένου ἐπὶ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν μέσων ἐφαρμογῆς τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως, ἔθνικῶν καὶ περιφερειακῶν.

Ἡ ἐξειδίκευσις κατὰ τομεῖς, τῶν γενομένων ὑποθέσεων κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἐρεῦνης ὡς πρὸς τὴν μελλοντικὴν γεωγραφικὴν κατανομὴν τῆς συνολικῆς ροῆς τῆς ἀποταμιεύσεως τῆς διαθέσιμου πρὸς ἐπένδυσιν εἰς τοὺς «ἐθνικοὺς» ἢ κατ' ἐξοχὴν ἐξαγωγικοὺς τομεῖς εἶναι, πράγματι, προσωρισμένη νὰ παραμείνῃ ἐπὶ καθαρῶς θεωρητικοῦ πεδίου ἐὰν τὰ ἀριμόδια διὰ τὸν ἔθνικόν ἢ περιφερειακὸν προγραμματισμὸν ὄργανα δὲν εἶναι τουλάχιστον εἰς θέσιν νὰ ὀργανώσουν μίαν μόνιμον ἐπαφὴν μὲ τὰ κέντρα τῶν ἰδιωτικῶν ἀποφάσεων (τοῦ τύπου τοῦ **εὐρυσκομένου εἰς φάσιν πειραματισμοῦ** ἐν Γαλλίᾳ) ⁽⁶⁾, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐρευνηθοῦν τὰ συγκεκριμένα προγράμματα ἢ αἱ προοπτικαὶ ἀναπτύξεως, μεσοχρονίως καὶ μακροχρονίως τῶν τομέων τούτων, καὶ δημιουργηθῇ μία προγραμματιστικὴ νοοτροπία καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου ἐπιχειρήσεων.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ἐρευνηθοῦν *ex - ante* οἱ προσανατολισμοὶ καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἐπιχειρηματιῶν, σχετικῶς μὲ τὴν γεωγραφικὴν κατανομὴν τῶν πλέον σημαντικῶν σχεδίων ἀναπτύξεως τῶν ἀντιστοίχων παραγωγικῶν ἱκανοτήτων, θὰ διηκολύνετο πράγματι αἰσθητῶς καὶ τὸ δύσκολον ἔργον τῆς μελέτης καὶ **τῆς ἐγκαίρου γεωγραφικῆς καὶ κατὰ τομεῖς διαρθρώσεως τῆς δημοσίας παρεμβάσεως ἀμέσου ἢ ἐμμέσου**, ἀποσκοπούσης τὴν συμπλήρωσιν τῆς ροῆς τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως εἰς ἐκείνας τὰς περιφερείας καὶ εἰς ἐκεῖνους τοὺς τομεῖς ἢ ἀνάπτυξις τῶν ὁποίων εἶναι ὄρος ἀπαραίτητος διὰ νὰ δημιουργηθῇ καὶ διευκολυνθῇ ὁ ὑποδειχθεὶς εἰς τὰς προηγουμένας παραγράφους, μηχανισμὸς «αὐτονόμου» ἀναπτύξεως.

6) Ἴδε: Office Statistique des Communautés Europeennes: «Méthodes de prévision du développement économique à long terme» εἰς Informations Statistiques, No 6, 1960, Κεφ. V.

6. Μία συστηματική συλλογή και οργάνωσις τῶν προαναφερθεισῶν πληροφοριῶν (αἵτινες ἀναποφεύκτως ὀφείλουν, εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, νὰ ὀλοκληρωθοῦν ὑπὸ πολλαριθμῶν υποθέσεων, εἰδικότερον ὅσον ἀφορᾷ τὸν συνολικὸν ὄγκον καὶ τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐξαγωγῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν) θὰ ἐπέτρεπεν :

α) τὸν ὑπολογισμόν, ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἤδη σταδίου τῆς ἀναλύσεως ἐνὸς σημαντικοῦ ποσοστοῦ ἐκ τῶν προοπτικῶν ἀναγκῶν δι' εἰσαγωγὰς τῶν πρὸς ἀνάπτυξιν περιφερειῶν, τουτέστιν, τῶν εἰσαγωγῶν τελικῶν ἀγαθῶν (εἰδικῶς, ἀγαθῶν ἐπενδύσεως),

β) τὴν προπαρασκευὴν καὶ τοῦ τρίτου καὶ δυσκολωτέρου σταδίου τῆς ἀναλύσεως καὶ τοῦ δια-περιφερειακοῦ προγραμματισμοῦ, ἥτις θὰ ἔδει νὰ συνίσταται εἰς τὸν προσδιορισμόν, δι' ἐκάστην ὑπὸ μελέτην περιφέρειαν, τοῦ προοπτικοῦ μεγέθους τῶν ἀναγκῶν, κατὰ τομεῖς, εἰς ἐνδιάμεσα ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίας καὶ συνεπῶς τῶν δια-περιφερειακῶν ἀνταλλαγῶν τῶν τοιούτων ἀγαθῶν.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τρίτου σταδίου (τὸ ὅποιον ἐπιτρέπει τὴν περαιτέρω τελειοποίησιν τῶν ὑπολογισμῶν τῶν συνολικῶν ροῶν καὶ τὴν ἐμφάνισιν μιᾶς πλήρους εἰκόνας τῆς ἐπιθυμητῆς ἢ δυνατῆς συνθέσεως τῆς διαρθρώσεως καὶ γεωγραφικῆς κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ παραγωγικοῦ συστήματος) προϋποθέτει, ὅμως, τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς συστήματος, ἀρκούντως λεπτομεροῦς, λογιστικῆς, ὑπεθνικῆς καὶ δια-περιφερειακῆς τοῦ τύπου «input - output» ἐν ἣ: καὶ αἱ ἀξίαι τῶν δια-περιφερειακῶν συναλλαγῶν τῶν διαφόρων ὁμάδων ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, νὰ ᾄσῃ κεχωρισμέναι βάσει τῶν σημερινῶν καὶ βάσει τῶν ἐπιθυμητῶν προοπτικῶν ἀναλογιῶν τῶν ροῶν τῆς τοπικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ροῶν τῶν εἰσαγωγῶν (ἐκ τῶν ἄλλων περιφερειῶν συνολικῶς καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ).

Ἐπὶ τὴν σημερινὴν κατάστασιν στοιχείων ὅσον ἀφορᾷ τὰς δια-περιφερειακὰς συναλλαγὰς, ἡ μόνη ἀπόπειρα ἀναλύσεως ἥτις ἐγένετο διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, ἐπὶ τῇ βάσει δύο μητρῶν τῶν διαρθρωτικῶν ἀλληλεξαρτήσεων μεταξὺ δύο μεγάλων τμημάτων τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους εἶναι ἡ περιγραφομένη εἰς ἓν ἄρθρον τοῦ Chenery τοῦ ἔτους 1953 (7).

Οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι μία ἀνάλυσις τῶν προοπτικῶν οικονομικῆς ἀναπτύξεως ἐπὶ δια-περιφερειακοῦ ἐπιπέδου δύναται, ἐν Ἰταλίᾳ, νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τρίτου τούτου σταδίου, ἐφ' ὅσον δὲν συμπληρωθοῦν αἱ ἐργασίαι συντάξεως μιᾶς νέας μήτρας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐκ μέρους τοῦ Κεντρικοῦ Ἰνστιτούτου Στατιστικῆς καὶ ἐφ' ὅσον δὲν πραγματοποιηθῇ ἡ ὑποδιαίρεσις τῶν κυριωτέρων ὁμάδων διαβιομηχανικῶν καὶ τελικῶν συναλλαγῶν εἰς τουλάχιστον τρεῖς μεγάλας γεωγραφικὰς περιφερείας προελεύσεως καὶ προορισμοῦ.

Δοθέντος ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προβλεφθῇ ὅτι ἡ τελευταία αὕτη φάσις τῶν ἐργασιῶν θὰ ἀναληφθῇ καὶ ὀλοκληρωθῇ, ἡ μεγίστη ἔκτασις, ἡ ὁποία δύναται νὰ δοθῇ σήμερον καὶ εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον εἰς τὴν Χώραν μας (Ἰταλία) εἰς μίαν οικονομικὴν ἀνάλυσιν τῶν χρόνων, τοῦ κόστους καὶ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς

7) Ἴδε : H. B. Chenery. Αἱ διαρθρωτικαὶ ἀλληλεξαρτήσεις μεταξὺ Βορείου καὶ Νοτίου Ἰταλίας. L' Industria, No 1, 1953.

ένος προγραμματισμού τῆς δια-περιφερειακῆς ἀναπτύξεως δὲν δύναται εἰ μὴ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ πρῶτον ἢ τὸ πολὺ νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ προχωρήσῃ μέχρι τῆς ἐνεργείας τῶν ἐρευνῶν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δευτέρου σταδίου (προοπτικὴ ἀνάλυσις τῆς διαρθρώσεως τῆς τελικῆς ζητήσεως τῶν διαφόρων περιφερειῶν καὶ τῶν δια-περιφερειακῶν ἀνταλλαγῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν).

Ἡ σημασία τὴν ὁποίαν προσλαμβάνει ὄθεν, *ἡ υἰοθέτησις τῶν βασικῶν ὑποθέσεων καὶ ἡ ἀνάπτυξις εἰς συνολικὰ μεγέθη τοῦ πρώτου σταδίου τῆς ἀναλύσεως* ὑποβάλλει τὴν σκοπιμότητα ὅπως ἐπιμείνωμεν περισσότερο καὶ εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς παρουσίης ἀνακοινώσεως, ἐπὶ τοῦ γενικοῦ μοντέλου προοπτικῆς περιφερειακῆς ἀναλύσεως ὅπερ ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν μελέτην τῶν συνθηκῶν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τῆς Σικελίας παρὰ ἐπὶ τῶν τεχνικῶν προβλημάτων τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου σταδίου αὐτῆς.

II. Μεθοδολογικὸν σχῆμα ἑνὸς συγκεκριμένου παραδείγματος προοπτικῆς ἀναλύσεως ἐπὶ περιφερειακοῦ ἐπιπέδου.

7. Ἡ ταχεῖα περιγραφή τῆς μεθοδολογίας μέσῳ τῆς ὁποίας δυνάμεθα νὰ προέλθωμεν εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ πεδίου μεταβλητότητος τῶν ὑποθέσεων καὶ ἐκλογῶν μιᾶς πολιτικῆς δια-περιφερειακοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ εἰς τὴν ἑξατομίκευσιν *τῆς περιοχῆς τοῦ συμβιβασίμου* (area di compatibilita) *μεταξὺ ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, χρόνων καὶ μέσων μιᾶς «διαδομένης» ἀναπτύξεως* καθιστᾷ εὐχερέστερον τὸ ἔργον τῆς συνοπτικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐννοιολογικοῦ καὶ μεθοδολογικοῦ ὑποβάθρου ἑνὸς συγκεκριμένου παραδείγματος προοπτικῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως ἐπὶ περιφερειακοῦ ἐπιπέδου, εὐρυσκομένου νῦν εἰς φάσιν συμπληρώσεως παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Σικελίας. Ἡ ἀνάλυσις αὕτη, δι' ἣν σύμβουλος ὑπῆρξεν ὁ Καθηγητὴς Chenery, ἐγένετο τῇ συνεργασίᾳ μιᾶς ἀποστολῆς μελετῶν ὁργανωθείσης ὑπὸ τῆς Agence Europeenne de Productivité⁽⁸⁾.

Σκοπὸς τῆς τοιαύτης μελέτης ἦτο ἐκεῖνος τῆς προετοιμασίας ἐκτεταμένου καὶ ἀνταποκρινομένου εἰς τὴν πραγματικότητα ὄλικου μελέτης ἱκανοῦ νὰ παράσχῃ εἰς τὸ δημόσιον καὶ τοὺς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας χρῆσιμους ἐνδείξεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ *ὄρια*, τὰς *συνθήκας* καὶ τὰς μεσοχρονίους *προοπτικὰς* τῆς διαδικασίας ἀναπτύξεως καὶ ἐκβιομηχανίσεως τῆς οἰκονομίας τῆς Σικελίας. Ἐπιβάλλεται ὅμως νὰ διασαφηνισθῇ ἀμέσως ὅτι *δὲν* πρόκειται περὶ ἑνὸς περιφερειακοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος ἀλλ' ἀπλῶς περὶ τῆς προετοιμασίας τῶν στοιχείων, τῶν μοντέλων καὶ τῶν ὀργάνων ἀναλύσεως τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν συγκεκριμένων ἀποφάσεων τὰς ὁποίας αἱ ἔθνικαί καὶ περιφερειακαὶ Ἄρχαί θὰ δυνηθῶσιν νὰ λάβουν εἰς τὰ πλαίσια ἑνὸς ἐνδεχομένου προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς Περιφερείας, ἀποσκοποῦντος τὴν ἔντασιν καὶ ἀξιολόγησιν τῶσιν

8) Τὰ μέλη τῆς διεθνούς ταύτης ομάδος ἐμπειρογνομόνων, προερχόμενα ἐκ τριῶν χωρῶν ἰδιαίτερώς ἐνδιαφερομένων διὰ τὰ προβλήματα καὶ τὴν μεθοδολογίαν τοῦ περιφερειακοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ, τὰ ὁποῖα ἐτέθησαν εὐγενῶς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ο.Ε.Ο.Σ. διὰ μιᾶν περιόδον ἑξ μηνῶν εἶναι : ἡ Καθηγήτρια Pluminada Garcia (Ἰσπανία), ὁ Δρ. Rinaldo Cjubibratic (Γιουγκοσλαβία), ὁ Δρ. Ἰωσήφ Βλαχούλης (Ἑλλάς).

των ιδιωτικῶν πρωτοβουλιῶν ὅσον τῆς δημοσίας παρεμβάσεως ἐπ' ὠφελεία τῆς οἰκονομίας τῆς Σικελίας.

8. Τὸ μεθοδολογικὸν σχῆμα τῆς πολυπλόκου ταύτης ἐρεῦνης εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ ἀνεπτύχθη ἤδη εἰς γενικοὺς ὅρους καὶ κατέστη δυνατόν ὅπως ἐφαρμοσθῆ δεόντως, εἰς τὰς τρεῖς κυριωτέρας αὐτοῦ φάσεις, χάρις εἰς τὴν ὑπαρξίν των πρὸς τοῦτο προετοιμασθέντων ad hoc στατιστικῶν στοιχείων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Σικελίας, τόσον ἀναφορικῶς μὲ τὰς σχέσεις ἀλληλεξαρτήσεως μεταξὺ των διαφόρων τομέων τῆς σικελικῆς οἰκονομίας ⁽⁹⁾ ὅσον καὶ σχετικῶς μέ:

- α) τὴν σημερινὴν διάρθρωσιν τοῦ περιφερειακοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν,
- β) τὰς προσφάτους τάσεις των ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ἐπὶ των ἐπὶ μέρους ὁμάδων ἐμπορευμάτων μετὰ τῆς ὑπολοίπου Ἰταλίας καὶ μετὰ τοῦ ἔξωτερικοῦ,
- γ) τὰς δυνητικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς ζήτησεως καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἐκ μέρους των διαφόρων κοινωνικῶν κατηγοριῶν.

9. Ἐν ἀπουσίᾳ μιᾶς καλῶς καθορισμένης πολιτικῆς ἀναπτύξεως τῆς σικελικῆς οἰκονομίας καὶ μιᾶς ποσοτικῆς ἐκφράσεως των ἀγτικαιμενικῶν σκοπῶν, γενικῶν καὶ εἰδικῶν, τῆς ἐθνικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἡ ἀνάλυσις ἐβασίσθη κατ' ἀνάγκην *ἐπὶ τριῶν, ἐκ περιτροπῆς, ὑποθέσεων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιπέδον αὔξησιν των διαθεσίμων πόρων τῆς Περιφερείας καὶ τοῦ προοπτικοῦ ἐπιπέδου των ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.* Ἀπασαί αἱ ὑποθέσεις ἐβασίσθησαν ἐπὶ τῆς προσμονῆς περὶ μιᾶς συνεχοῦς ἐξελίξεως τῆς διάρθρωσεως τοῦ παραγωγικοῦ συστήματος τῆς περιφερείας, ρυθμιζομένης, ὅμως, ὑπὸ των ἐκ περιτροπῆς μεγεθῶν των πόρων χρηματοδοτήσεως (ιδιωτικῶν καὶ δημοσίων, περιφερειακῶν καὶ μὴ) τοὺς ὁποίους ἡ Σικελία θὰ δυνηθῆ νὰ διαθέσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προσεχοῦς δεκαετίας.

10. Τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀναλύσεως ἐγένετο βάσει ἐνὸς ἀπλοῦ οἰκονομετρικοῦ μοντέλου, προερχομένου ἐν μέρει ἐκ τοῦ πλέον πολυπλόκου μοντέλου τοῦ χρησιμοποιεθέντος ὑπὸ τοῦ Central Plan Bureau τῆς Ὀλλανδίας καὶ προσαρμοσθέντος ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Chenery εἰς ἐπίπεδον περιφερείας.

Ἡ τυπικὴ ἐκφρασις τῆς *μειωμένης μορφῆς* τοῦ μοντέλου τούτου, ἐκτίθεται ἐν Παραρτήματι. Εἰς τὰ στενὰ πλαίσια τῆς παρούσης ἀνακοινώσεως θὰ περιορισθῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν μόνον τὴν διάρθρωσιν καὶ τὸν μηχανισμόν αὐτοῦ.

11. *Αἱ μεταβληταὶ* ἀνέρχονται εἰς 21. Αὗται ταξινομοῦνται εἰς *τρεῖς ὁμάδας* ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸν *ρόλον* τὸν ὅποιον ἀσκοῦν εἰς τὸν μηχανισμόν τοῦ μοντέλου τοῦ ἐκφράζοντος τὴν διαδικασίαν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τῆς περιφερείας.

- α) *Αἱ κατευθύνσεις τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς* ἐκφράζονται ὑπὸ των

9) Ἴδε : «Οἰκονομικὸν Παρατηρητήριον τῆς Τραπεζῆς τῆς Σικελίας» : Αἱ διαρθρωτικαὶ ἀλληλεξαρτήσεις τῆς σικελικῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ ἔτος 1958. Παλέρμον, 1960.

ἄξιων τὰς ὁποίας λαμβάνουν εἰς τὰς λύσεις τοῦ μοντέλου, τέσσαρες «ἐνδογενεῖς» μεταβληταί (τουτέστιν ἀλληλεξαρτώμενοι μεταξύ των), αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουν : τόσον τὰς «**ὄργανικάς**» μεταβλητάς αὐτάς καθ' ἑαυτάς, κατὰ τὴν εἰς αὐτάς δοθεῖσαν ἔννοιαν ὑπὸ τοῦ Timbergen, τουτέστιν :

- τὰς μονομερεῖς καθαρὰς μεταβιβάσεις εἰς τὴν ὑπὸ μελέτην περιφέρειαν,
- τὴν ὑποκατάστασιν τῶν περιφερειακῶν προϊόντων εἰς τὰς εἰσαγωγάς,
- τὰ ἐπίπεδα ἔξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων,

ὅσον ἕνα τῶν κυριωτέρων **ἀντικειμενικῶν** σκοπῶν τῆς πολιτικῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως, ὅστις ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ συντελεστοῦ ἀνεργίας τοῦ διαθεσίμου ἐργατικῆς δυναμικοῦ τὸ ἐπίπεδον τοῦ ὁποίου δύναται μόνον μερικῶς ἢ ἐμμέσως νὰ ἐλεγχθῇ ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς.

β) Πλὴν τῶν τεσσάρων αὐτῶν, ἡ μειωμένη μορφή τοῦ μοντέλου περιλαμβάνει ἐτέρας **τέσσαρας «ἐνδογενεῖς» μεταβλητάς**, ὑποδηλούσας τὰς ἐπιτευξιμους μεταβολὰς **εἰς τὴν διάρθρωσιν τοῦ περιφερειακοῦ παραγωγικοῦ συστήματος**, ὅπερ κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο στάδιον τῆς ἀναλύσεως, κατενεμήθη εἰς ἕξ μεγάλας ὁμάδας τομέων.

1. Γεωργία, Δάση καὶ Ἀλιεία.

2α. Βιομηχανία ἔχουσα ἀνάγκην μεγάλων κεφαλαίων (μεταλλεῖα, διύλις πετρελαίου, χημικαὶ καὶ πετρελαιοχημικαὶ βιομηχανία, μεταλλουργικαὶ καὶ μηχανολογικαὶ, ναυπηγεῖα, ἠλεκτρισμὸς καὶ ὕδωρ).

2. **Ἔτεροι μεταποιητικαὶ βιομηχανία** δραστηριοποιούμενα κυρίως ὑπὸ τῆς τοπικῆς ζήτησεως (τροφίμων, ὑφαντικαὶ, ἐνδύσεως καὶ δέρματος, ξύλου, χάρτου καὶ ἐκδοτικά, ἐπεξεργασίας μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν, ἀεριοφωτοσ καὶ διάφοροι).

3. Κατασκευαὶ (οἰκιῶν καὶ δημοσίων ἔργων), **Μεταφοραί, ὑπηρεσίαι καὶ Ἐμπόριον.**

4. **Εἰσοδήματα ἐξ ἀκινήτων.**

5. **Δημοσία Διοίκησις.**

γ) Τὸ μοντέλλο περιλαμβάνει, τέλος, **δεκατρεῖς μεταβλητάς** θεωρηθείσας ὡς «ἐξωγενεῖς» καθ' ὅσον δύναται νὰ ἐπηρεασθῶσιν ὀλιγώτερον ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Αἱ ἄξια αὐτῶν καθορίσθησαν ἐκτὸς τοῦ μοντέλου. Μεταξὺ αὐτῶν ἰδιαιτέρα μέρημα κατεβλήθη διὰ τὸν προσδιορισμὸν :

— τῶν δημογραφικῶν προβλέψεων καὶ τῶν προβλέψεων τῆς δυνητικῆς προσφορᾶς ἐργασίας,

— τῆς δυνατότητος ἀναπτύξεως καὶ τῶν δυνατῶν μεταβολῶν εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς προσφορᾶς τοῦ τομέως Γεωργία καὶ Δάση,

— τῶν ἀναγκῶν εἰς οἰκοδομικὰς κατασκευὰς καὶ δημόσια ἔργα καὶ τέλος

— **τῶν δυνητικῶν ὀρίων** τῆς πιθανοῦς συνολικῆς εἰσορῆς ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων κεφαλαίων εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Σικελίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δέκα προσεχῶν ἐτῶν ἐν συνδυασμῷ προπαντός, πρὸς τὴν ἤδη ὑπομνησθεῖσαν σύγκρουσιν μεταξὺ πολιτικῆς ἐθνικῆς ἀναπτύξεως καὶ πολιτικῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως.

Αἱ λειτουργικαὶ σχέσεις (relazioni funzionali) μεταξὺ τῶν «ἐνδογενῶν» μεταβλητῶν ἐκφράζονται ὑπὸ **παραμέτρων** ἢ σταθερῶν, αἵτινες συνδέουν τὰς

μὲν πρὸς τὰς δὲ τὰς διαρθρωτικὰς ἐξισώσεις τοῦ μοντέλου. Δι' ὠρισμένας παραμέτρους, αἱ προοπτικαὶ ἀξίαι τῶν ὁποίων εἶναι μᾶλλον ἀβέβαιαι (ὡς ἐκείναι τῶν ὀριακῶν συντελεστῶν κεφαλαίου καὶ τῆς ὀριακῆς ροπῆς πρὸς κατανάλωσιν) ὑπῆρξεν ἀναγκαῖον ὅπως δοκιμασθῆ ὁ ἀντίστοιχος βαθμὸς συμβιβασίμου (plausibility) μέσῳ πολυαρίθμων ἀνιχνευτικῶν λύσεων.

12. Διὰ τῆς λύσεως τοῦ μοντέλου, προσδιορίσθησαν αἱ ἀξίαι ἐξ ἑκ τῶν ὀκτὼ ἀνεξαρτήτων μεταβλητῶν, τουτέστιν : δι' ἓνα ἀριθμὸν ἀγνώστων ἴσον πρὸς ἐκεῖνον τῶν ἐξισώσεων, αἱ ὁποῖαι συνθέτουν τὴν μειωμένην μορφήν τοῦ μοντέλου. Διὰ τοῦ προκαθορισμοῦ δύο οἰωνδήποτε ἐκ τῶν ὀκτὼ «ἐνδογενῶν» μεταβλητῶν, κατέστη πράγματι δυνατόν νὰ προσδιορισθοῦν αἱ ἀξίαι τῶν ἑτέρων ἐξ ἑ μεταβλητῶν τοῦ τύπου τούτου.

Εἰς τὸ ἐπόμενον διάγραμμα φέρονται διὰ τῶν γραμμάτων IPO, αἱ δύο «ἐνδογενεῖς» μεταβληταί, ὑποθεθεῖσαι πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν τελικῶν λύσεων τοῦ μοντέλου καὶ διὰ τῶν γραμμάτων DET ἐκείναι διὰ τὰς ὁποίας προσδιορίσθησαν (μέσῳ διαδοχικῶν ἀντικαταστάσεων) ἀξίαι συμβιβασίμου μὲ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ὑπετέθησαν, ἐκ περιτροπῆς, διὰ τὰς ἄλλας δύο ἐνδογενεῖς μεταβλητάς.

<i>Μεταβληταί</i>		<i>Δύσεις</i>		
		A	B	Γ
<i>Ἐνδογενεῖς «ὀργανικαί»</i>				
F _n	Καθαραὶ μεταβιβάσεις δημοσίων κεφαλαίων	DET	DET	DET
M ₂	Ἐποκατάστασις διὰ τοπικῶν προϊόντων τῶν εἰσαγωγῶν	DET	DET	DET
E ₂	Ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν προϊόντων	IPO	IPO	IPO
I	Συντελεστὴς ἐνεργείας (ἐν συνδυασμῷ πρὸς διάφορα ἐκ περιτροπῆς ἐπίπεδα παραγωγικότητος)	DET	DET	DET
<i>Ἐτεραι «ἐνδογενεῖς μεταβληταί»</i>				
Y _n	Ἀκαθάριστοι διαθέσιμοι πόροι	IPO	IPO	IPO
V _p	Ἀκαθάριστον περιφερειακὸν προϊόν ἰδιωτικοῦ τομέως	DET	DET	DET
V _{2a}	Προστιθεμένη ἀξία τομέως 2α	DET	DET	DET
V _{2b}	Προστιθεμένη ἀξία τομέως 2	DET	DET	DET

13. Θὰ ἐκθέσωμεν νῦν, διὰ βραχέων, ὠρισμένα ἐκ τῶν κυριωτέρων πλεονεκτημάτων μεθοδολογικῆς καὶ πρακτικῆς τάξεως, τὰ ὁποῖα προῆλθον, χάριν τῆς οἰκονομίας τῶν περαιτέρω ἐρευνῶν, ἐκ τῆς προκαταρκτικῆς χρησιμοποίησεως ἐνὸς μοντέλου εἰς συνολικὰ μεγέθη ἱκανοῦ *νὰ ἀξιολογήσῃ τὰς ὑποθέσεις γενικῆς ἀναπτύξεως*, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰ μεγέθη τῶν συνολικῶν ροῶν, χρησιμοποίητέα ὡς σημεία ἐκκινήσεως διὰ τὴν λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ τρόπου ἀναπτύξεως τῆς Περιφερείας τῆς Σικελίας.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν πραγματοποιηθεισῶν πολυαριθμῶν λύσεων τοῦ μοντέλου (διὰ τοῦ προκαθορισμοῦ ἐκάστοτε τῆς ἀξίας δύο διαφορετικῶν ὀργανικῶν μεταβλητῶν καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ ἐκείνης τῶν ἐτέρων «ἐνδογενῶν» μεταβλητῶν) ἐπεβεβαίωσαν, προπαντός, ὅτι : τὸ βάρος, διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, ἐνὸς πλέον ἐντόνου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικῆς ἰκανότητος μιᾶς περιφέρειας ἀποτελοῦσης ἀναπόσπαστον μέρος ἐνὸς ἐθνικοῦ ἐδάφους εἶναι στενῶς συνδεδεμένον πρὸς τὴν **ἰκανότητα ἢ θέλησιν ἀποταμιεύσεως** (καὶ ἐπανεπενδύσεως εἰς τὴν περιφέρειαν) ἐκ μέρους τοῦ ἐκεῖσε διαμένοντος πληθυσμοῦ.

Λοθέντων τῶν ἐκ περιτροπῆς ὁρίων (οὐχὶ ἀπαισιοδόξων) τῶν ὑποτεθέντων ἀναφορικῶς μὲ τὴν εἰσορὴν μὴ περιφερειακῶν κεφαλαίων εἰς τὰς βιομηχανίας τοῦ τομέως 2α, προέκυψεν πράγματι ὅτι : διὰ τὴν ἔναρξιν εἰς τὴν Περιφέρειαν τῆς Σικελίας μιᾶς διαδικασίας «αὐτονόμου» ἀναπτύξεως, τουτέστιν : διὰ τὴν πραγματοποιήσιν ρυθμοῦ ἀκαθαρίστου ἐπενδύσεων ἀνωτέρου ἐκείνου τῶν καθαρῶν εἰσαγωγῶν καὶ ρυθμοῦ ἀυξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου περιφερειακοῦ προϊόντος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ἀνωτέρου ἐκείνου τῶν διαθέσιμων πόρων, ἢ **ὄριακή** ροπὴ πρὸς προσωπικὴν ἀποταμίευσιν τῶν διαμενόντων Σικελῶν θὰ ἔδει νὰ σημειώσῃ, κατὰ τὸ 1970, ἀξίαν τουλάχιστον ἴσην πρὸς 0,13 ἐν τῇ ὑποθέσει ρυθμοῦ ἀυξήσεως τῶν πόρων ἐξ 6% καὶ ἴσην πρὸς 0,21 ἐν τῇ ὑποθέσει ρυθμοῦ ἀυξήσεως τῶν πόρων τῆς τάξεως τοῦ 8% (ἐναντι **μέσης** ροπῆς ἐκ 0,096 σημειωθείσης κατὰ τὸ ἔτος 1958).

14. Αἱ ἐκ τῆς περιτροπῆς λύσεις τοῦ εἰς συνολικὰ μεγέθη μοντέλου ἀπέδειξαν, ἐξ ἄλλου, ὅτι : ὁ σχηματισμὸς καὶ ἡ συλλογὴ τῆς προσωπικῆς ἀποταμιεύσεως τοῦ σικελικοῦ πληθυσμοῦ (καὶ συνεπῶς ἡ χρηματοδότησις τῶν ἰδιωτικῶν πρωτοβουλιῶν τῶν ἐπιχειρηματιῶν τῆς περιφέρειας) ἐξαρτᾶται μὲ τὴν σειρὰν τῆς ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν **μονομερῶν καθαρῶν μεταβιβάσεων** (κυρίως ἐκ δημοσίων πηγῶν), τῶν ἀναγκαιουσῶν πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῶν πηγῶν καλύψεως τοῦ προοπτικοῦ καθαροῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Νήσου.

Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν συνολικῶν ἀξιῶν τῶν ἀκαθαρίστων ἐπενδύσεων καὶ ἐκείνων τῶν καθαρῶν εἰσαγωγῶν κατὰ τὸ τελικὸν ἔτος τῆς προεκτάσεως, προέκυψαν πράγματι προοδευτικῶς αὐξήσασαι, ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς πραγματοποιησίμους ἀυξήσεις τοῦ ἀκαθαρίστου περιφερειακοῦ προϊόντος, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς ἀυξήσεις τῶν ἀναγκῶν διὰ τρεχούσας καθαρὰς μονομερεῖς μεταβιβάσεις : τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα διηλεκτόνυαν τὴν ὀριστικὴν ἐκλογὴν τῆς λύσεως, τῆς κριθείσης ὡς «μᾶλλον πιθανοῦς» πραγματοποιήσεως, ἐκ τῶν μελετηθεισῶν κατὰ τὰ διαδοχικὰ στάδια τῆς ἐρεῦνης.

Εἶναι πράγματι λογικὸν νὰ ἀναμένωμεν ὅτι τὰ **ὄρια** εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Περιφέρειας δύνανται νὰ προέλθουν ὄχι μόνον ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ἐξωτερικῆς εἰσφορᾶς κεφαλαίων ἀμέσως παραγωγικῶν, ἀλλ' ἐπίσης ἐκ τῶν εἰσφορῶν τῶν προερχομένων ἐκ τῶν καθαρῶν μονομερῶν μεταβιβάσεων, συγκειμένων κυρίως ἐκ τῶν ὑπολοίπων μεταξὺ πληρωμῶν καὶ εἰσπράξεων εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν κεντρικῶν Διοικήσεων.

15. Ἐτερον ἐνδιαφέρον στοιχεῖον προκῦψαν ἐκ τῶν διαφόρων λύσεων τοῦ μοντέλου ἀφορᾷ τὰς σχέσεις μεταξύ: τῆς **αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῶν μεταποιητικῶν βιομηχανιῶν τοῦ τομέως 2·b** (δραστηριοποιουμένων κυρίως ὑπὸ τῆς τοπικῆς ζητήσεως) καὶ τοῦ βαθμοῦ μὴ ἀπασχολήσεως τῆς δυνατικῆς προσφορᾶς ἐργασίας. Προέκυψεν πράγματι ὅτι: διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ κατὰ τὸ 1970, συντελεστῆς ἀνεργίας τοῦ προβλεπομένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἴσος πρὸς 3% ἢ προστιθεμένη ἀξία τῶν τομέων τούτων θὰ ἔδει νὰ αὐξηθῆ βάσει ἐτησίου ρυθμοῦ 11%.

Τοῦτο, ἀναμφιβόλως, εἶναι τὸ σημαντικώτερον πρόβλημα μιᾶς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως, προκῦψαν ἐκ τῶν λύσεων τοῦ εἰς συνολικὰ μεγέθη μοντέλου, καταστὰν δὲ περισσότερον ἐμφανὲς ἐκ τῶν διαδοχικῶν σταδίων τῆς ἐρευνῆς.

Πράγματι, ἐνῶ ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, εἶναι οὗτοι οἱ τομεῖς εἰς τοὺς ὁποίους δύναται νὰ εὔρη διέξοδον ἢ σημαντικὴ προσφορὰ μὴ ἐξειδικευμένων τοπικῶν χειρῶν, ἢ ἀπορρόφησης αὐτῶν συναντᾷ ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, σοβαροῦς περιορισμοῦς: τόσον εἰς τὸν ὄγκον καὶ εἰς τὴν προοπτικὴν διάρθρωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ζητήσεως τῶν ἀντιστοίχων προϊόντων καὶ εἰς τὰς περιορισμένας δυνατότητας ἔξαγωγῆς αὐτῶν, ὅσον εἰς τὸν συναγωνισμόν τῶν ἀντιστοίχων βιομηχανιῶν ἄλλων περιφερειῶν καὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν ροπὴν ὄρισμένων ἀστικῶν κατηγοριῶν πρὸς ἀγορὰν εἰσαγομένων προϊόντων ὑψηλῆς ποιότητος.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα φαίνεται ἐπίσης νὰ ἐπιβεβαιοῦν ὅτι: διὰ νὰ μειωθῆ ὁ συντελεστῆς μὴ ἀπασχολήσεως τῆς μὴ ἐξειδικευμένης προσφορᾶς ἐργασίας προβάλλονται αἱ γνωσταὶ λύσεις τουτέστιν:

α) Νὰ εὐνοηθῆ ἡ ἔξοδος τοῦ πλεονάζοντος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ,

β) νὰ πειθαρχηθῆ ἡ εἰσαγωγή ὄρισμένων κατηγοριῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν δυναμένων νὰ παραχθοῦν «εὐκόλως» ἐπὶ τόπου, ὡς ἐπὶ παραδείγματι: ἐνδυμασιῶν καὶ εἰδῶν ἐκ δέρματος, μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν, πολυαρίθμων εἰδῶν οἰκιακῆς χρήσεως, ὄρισμένων προϊόντων διατροφῆς κλπ.,

γ) νὰ ἐνταθῶν τὰ κίνητρα ὡς πρὸς τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν Περιφέρειαν τῶν μεγάλων ἔξαγωγικῶν βιομηχανιῶν τῶν ἔχουσῶν ἀνάγκην μεγάλων κεφαλαίων, ἱκανῶν ὅμως νὰ δημιουργήσουν καὶ ἐκτείνουσι ἐν εὐρῷ δίκτυον ἐξωτερικῶν οικονομῶν ὡς καὶ νὰ ἐνταθῆ ἡ ἐπαγγελματικὴ κατάρτισις τῶν τοπικῶν ἐργατικῶν χειρῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προσαρμογῆς τῆς προσφορᾶς εἰς τὴν ζήτησιν ἐξειδικευμένης ἐργασίας.

16. Ἡ σημερινὴ ἀβεβαιότης ὡς πρὸς τὰς κατευθύνσεις—αἵτινες ἐν ἀπουσίᾳ ἐνὸς συγκεκριμένου καὶ ἀνταποκρινομένου εἰς τὴν πραγματικότητα προγράμματος περιφερειακῆς ἀναπτύξεως—δύνανται νὰ κατισχύσουν ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προσεχοῦς δεκαετίας, κατέστησε δυσχερῆ τὴν ἐνέργειαν **τοῦ δευτέρου σταδίου τῆς ἀναλύσεως** κατὰ τὸ ὅποιον ἐσκιαγραφῆθη ἡ προοπτικὴ διάρθρωσις **τῆς τελικῆς ζητήσεως** ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, ἡ ὅποια συνιστᾷ ἐν σύνολον προβλέψων ἀρκούντως ἀξιοπίστων, καθ' ὅσον αἱ κύριαι συνιστώσαι ταύτης (ἰδιωτικὴ κατανάλωσις γεωργικῶν καὶ μὴ οἰκογενειῶν καὶ ἐν σημαντικόν ποσοστὸν τῶν ἔξαγωγῶν) προσδιωρισθῆσαν μέσφ μιᾶς ἐπιμελημένης ἀναλύσεως

1. Μειωμένη μορφή του μοντέλου γενικής ανάπτυξης
της οικονομίας της Σικελίας

Έξι σώσεις	Όρισμός των Μεταβλητών και Παραμέτρων των Έξι σώσεων
<p>Σχηματισμός των άκαθαρστων διαθεσίμων πόρων (εις τιμές αγοράς) κατά το τελικόν έτος n</p>	<p>$Y^n =$ Άξια (εις τιμές αγοράς) των διαθεσίμων άκαθαρστων πόρων. (Συνολικοί άκαθάρστοι πόροι μετ' άφαιρέσει των επενδύσεων εις δημόσια έργα (I_5^n) και των επενδύσεων μη περιφερειακών κεφαλαίων εις τόν τομέα 2α (F_a^n)).</p>
<p>(1) $Y^n = [d(V_p^n) + V_5^n - Y_e^n + T(Y^n - V_5^n)] + F_b^n$</p>	<p>$V_p^n =$ Προστιθεμένη άξια (εις τιμές κόστους παραγωγού) του ιδιωτικού τομέως.</p>
<p>Διάρθρωσις του σικελικού παραγωγικού συστήματος (κατά το τελικόν έτος (n))</p>	<p>$V_1^n =$ Όμοιως, του τομέως Γεωργία—Δάση—Άλιεία.</p>
<p>(2) $V_p^n = \frac{V_1^n + V_{2a}^n + V_{2b}^n}{(1-\gamma_3)} + V_4^n$</p>	<p>$V_{2a}^n =$ Όμοιως, των τομέων των έχουσών ανάγκη μεγάλων κεφαλαίων (μεταλλεία, χημικά και πετρελαιοχημικά βιομηχανία, παραγωγή πετρελαίου, μηχανολογικά και μεταλλουργικά, ναυπηγεία, ηλεκτρισμός και ύδωρ).</p>
<p>ένθα: $\gamma_3 = \left(\frac{V_3^n}{V_1^n + V_2^n + V_3^n} \right)$</p>	<p>$V_{2b}^n =$ Όμοιως, των λοιπών μεταποιητικών βιομηχανιών και βιοτεχνιών.</p>
<p>$V_2^n = V_{2a}^n + V_{2b}^n$</p>	<p>$V_3^n =$ Όμοιως, των σχεδόν άποκλειστικώς τοπικών τομέων (κατασκευαί, δημόσια έργα, μεταφοραί, ύπηρεσίαι και έμπόριον).</p>
	<p>$\gamma_3 =$ Σχετική σημασία του τομέως V_3 εις το περιφερειακόν παραγωγικόν σύστημα (άμετάβλητος έν σχέσει με το έτος 0).</p>
	<p>$V_4^n =$ Είσοδήματα εξ άκινήτων.</p>
	<p>$V_5^n =$ Καθαρόν προΐόν Δημ. Διοικήσεων (κεντρικών και περιφερειακών).</p>
	<p>$Y_e^n =$ Καθαρά (παθητικά) εισοδήματα εργασίας και κεφαλαίου, πρὸς το έξωτερικόν και την ύπόλοιπον Ίταλίαν.</p>
	<p>$F_b^n =$ Καθαρά μεταβιβάσεις (μονομερείς) δημοσίων κεφαλαίων, εις την Περιφέρειαν τής Σικελίας.</p>
	<p>$T =$ Συντελεστής έμμέσου φορολογίας.</p>
	<p>$d_k =$ Συντελεστής άπαλείψεως των στατιστικών διπλών έγγραφών, δι' ύπηρεσίας πίστωσης και δημοσίας τοιαύτας παρασχεθείσας εις τόν ιδιωτικόν τομέα.</p>
<p>Συνολική ζήτησις κεφαλαίων (κατά την περίοδον 0—n)</p>	<p>$K_p =$ Ανάγκαι (άκαθάρστοι) εις πάγια κεφάλαια, του ιδιωτικού τομέως, κατά την περίοδον 0—n.</p>

Ἐξισώσεις

$$(3) \Delta K_p = \beta_1 (V_1^n - V_1^0) + \Delta K_{2a} + \beta_{2b} (V_{2b}^n - V_{2b}^0) + \beta_3 (V_3^n - V_3^0) + \Delta K_4$$

ἔνθα :

$$\Delta K_{2a} = \beta_{2a} (V_{2a}^n - V_{2a}^0) = \varepsilon \sum_0^n F_a$$

Προσφορά και ζήτησις κεφαλαίων
(κατὰ τὸ τελικὸν ἔτος n)

$$(4) r \Delta K_p = a^0 y^0 + a^n (Y^n - Y^0) + F_a^n$$

ἔξ οὗ :

$$r \Delta K_p + I_5^n = I^n$$

Ὅρισμός τῶν Μεταβλητῶν και Παραμέτρων
τῶν Ἐξισώσεων

β_1 = Ὀριακὸς συντελεστὴς τῶν ἀκαθαρίστων ἀναγκῶν εἰς πάγια κεφάλαια τοῦ τομέως $i(i=1, 2a, 2b, 3)$

$(V_i^n - V_i^0)$ = Πραγματικὴ αὐξήσις τῆς προστιθεμένης ἀξίας τοῦ τομέως $i(i=1, 2a, 2b, 3)$ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 0 και n.

ΔK_4 = Σύνολον ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων εἰς κατασκευάς.

ΔK_{2a} = Ἀνάγκαι (ἀκαθάριστοι) εἰς πάγια κεφάλαια, ἰδιωτικὰ και δημόσια τοῦ τομέως 2a κατὰ τὴν περίοδον 0-n.

ε = Σχέσις (προοπτικὴ) μεταξὺ τῶν (ἀκαθαρίστων) ἀναγκῶν εἰς πάγια κεφάλαια τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως και τῆς εἰσροῆς μὴ περιφερειακῶν κεφαλαίων (ἰδιωτικῶν και δημοσίων) εἰς τὸν τομέα 2a.

$\sum_0^n F_a$ = Εἰσροὴ κεφαλαίων (ἰδιωτικῶν και δημοσίων) μὴ περιφερειακῶν εἰς τὸν τομέα 2a.

$r \Delta K_p$ = Ἐπενδύσεις (ἀκαθάριστοι) εἰς παγίας ἐγκαταστάσεις κεφαλαίων (ἰδιωτικῶν και δημοσίων) εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα.

r = Ποσοστὸν ἐκ τῶν συνολικῶν ἀναγκῶν εἰς πάγια κεφάλαια τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καταλογιζόμενον εἰς τὸ τελικὸν ἔτος (1).

α^0 = Μέση ροπὴ πρὸς προσωπικὴν ἀποταμίευσιν (και ἐπανεπένδυσιν ἐν Σικελίᾳ) κατὰ τὸ ἔτος 0.

α^n = Ὀριακὴ ροπὴ πρὸς προσωπικὴν ἀποταμίευσιν (και ἐπανεπένδυσιν ἐν Σικελίᾳ) κατὰ τὴν περίοδον 0-n.

$(Y^n - Y^0)$ = Πραγματικὴ αὐξήσις τῶν ἀκαθαρίστων διαθέσιμων πόρων, ὀρισθειῶν ὡς ἐν τῇ ἐξισώσει (1).

I_5^n = Ἐπενδύσεις (ἀκαθάρ.) εἰς δημόσια ἔργα.

F_a^n = Ἐπενδύσεις (ἀκαθάρ.) μὴ περιφ. κεφαλ., ἰδιωτικῶν και δημοσίων εἰς τὸν τομέα 2a.

I^n = Συνολικαὶ ἀκαθάρ. ἐπενδύσεις εἰς παγίας ἐγκαταστάσεις.

1) Ὑπολογισθὲν κατὰ προσέγγισιν βάσει τοῦ ἐπομένου τύπου :

$$r = 1 - \frac{\sum_0^{n-1} S_p + \sum_0^{n-1} F_a}{\Delta K_p} = \frac{\alpha^0 Y^0 + \alpha^n (Y^n - Y^0) F_a}{12 Y^0 (\alpha^0 - \alpha^n + \alpha^n Y^0 \frac{(1+i)^{12} - (1+i)}{i} + \sum_0^n F_a)}$$

Ἐξισώσεις

Ἴσοζύγιον πληρωμῶν τῆς περι-
φερείας
(κατὰ τὸ τελικὸν ἔτος (n))

$$(5) M_1^n + \mu_2^0 V_2^n + \mu_3^0 V_3^n - \Delta M = \\ = E_1^n + E_{2a}^n + E_{2b}^n + E_3^n + F^n$$

ἔνθα :

$$F^n = F_a^n + F_b^n + I_5^n$$

Προσφορά καὶ ζήτησις ἐργασίας
(κατὰ τὸ τελικὸν ἔτος (n))

$$(6) \lambda_1^n V_1^n + \lambda_{2a}^n V_{2a}^n + \lambda_{2b}^n V_{2b}^n + \\ + \lambda_3^n V_3^n + \lambda_5^n V_5^n = (1 - I) N_7^n$$

Ὅρισμός τῶν Μεταβλητῶν καὶ Παραμέτρων
τῶν Ἐξισώσεων

M_1^n = Εἰσαγωγαὶ γεωργικῶν προϊόντων (ἐκ τοῦ ἐξω-
τερικοῦ καὶ τῆς ὑπολοίπου Ἰταλίας).

μ_i = Μέσος συντελεστὴς εἰσαγωγῶν (ἐκ τοῦ ἐξωτε-
ρικοῦ καὶ τῆς ὑπολοίπου Ἰταλίας) προϊόντων
τοῦ τομέως i (i=2, 3).

Σχέσεις μεταξύ τῆς ἀξίας (C.I.F.) τῶν εἰσα-
γωγῶν προϊόντων τοῦ τομέως i (μὴ περιφερεια-
κοῦ) καὶ τῆς ἀντιστοίχου προστιθεμένης ἀξίας,
εἰς τιμὰς κόστους παραγωγῆς, κατὰ τὸ ἔτος
1958.

V_2^n, V_3^n = Ἴδε ἐξισωσιν (2).

ΔM = Ὑποκατάστασις, διὰ προϊόντων τῆς περιφε-
ρείας, τῶν δυνητικῶν ἀναγκῶν δι' εἰσαγωγάς.

E_i^n = Ἐξαγωγαὶ ἀγαθῶν (ἢ ὑπηρεσιῶν) τοῦ περιφε-
ρειακοῦ τομέως i (i=1, 2a, 2b, 3) πρὸς τὸ ἐξω-
τερικὸν καὶ τὴν ὑπόλοιπον Ἰταλίαν).

F^n = Καθαρὸν ἔλλειμμα τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν
τῆς περιφέρειας.

F_b^n = Ἴδε ἐξισωσιν (1).

I_5^n = » » »

λ_i^n = Συντελεστὴς ἐργασίας τοῦ τομέως i (i=1, 2a,
2b, 3, 5) ἐκφρασμένος εἰς ἐργατικὰς μονάδας,
δι' ἕκαστον ἑκατομύριον λιρετῶν προστιθεμέ-
νης ἀξίας εἰς τιμὰς 1958 τοῦ τομέως i.

$V_1^n, V_{2a}^n, V_{2b}^n, V_3^n, V_5^n$ = Ἴδε ἐξισωσιν (2).

I = Συντελεστὴς ἀνεργίας (πραγματικοὶ ἀνεργοὶ
καὶ πρόσωπα εἰς ἀναζήτησιν πρώτης ἀπασχο-
λήσεως).

N_7^n = Διαθέσιμον ἐργατικὸν δυναμικόν.

2. Γνωστοί όροι του μοντέλου, εις συνολικά μεγέθη,
(1958—

ΜΕΤΑΒΛΗΤΑΙ		'Αξία εις δισεκατ. Λιρετ. 1958		
		1 9 5 8	1 9 7 0	
			'Υπόθ.Α'	'Υπόθ.Β'
I. Μεταβλητοί ύποτεθεισαι				
Υ^n	Διαθέσιμοι άκαθάριστοι πόροι (1)	1.015		
E_{2a}^n	'Εξαγωγαι βιομηχ. προϊόντων τομέως 2a	83		
II. Μεταβληται έξωγενεις προκαθορισθ. (έκτός του μοντέλου)				
'Αρχικαι άξιαι όλων των μεταβλητών				
V_1^n	Προστιθεμένη άξια τομέως 1 (Γεωργία, Δάση και 'Αλιεία)	290		
V_4^n	Εισοδήματα έξ άκινήτων	37		
V_5^n	Καθαρόν προϊόν Δημ. Διοικήσεων (Κεντρικών και Περιφερειακών)	130		
Y_c^n	Καθαρά (παθητικά) εισοδήματα κεφαλαίου και εργασίας έναντι του έξωτερικού και τής ύπολοίπου 'Ιταλίας	18		
ΔK_4	Σύνολον άκαθαρίστων ιδιωτικών επενδύσεων εις κατασκευάς (και επιδιορθώσεις) κατοικιών κατά την περίοδον 1958—70	—		
$\sum_a^n F_a$	Είσορη μή περιφερειακών κεφαλαίων (ιδιωτικών και δημοσίων) εις τας μεγάλας βιομηχανίας του τομέως 2a κατά την περίοδον 1958-70	—		
F_a^{n-1}	'Ακαθ. επενδύσεις κεφαλαίων, ιδιωτικών και δημοσίων, μή περιφερειακών εις τον τομέα 2a, κατά τδ τελικόν έτος	30		
I_5^n	'Ακαθαρ. επενδύσεις εις δημόσια έργα	61		
M_1^n	Εισαγωγαι προϊόντων τομέως 1	42		
E_1^n	'Εξαγωγαι προϊόντων τομέως 1	132		
E_{2b}^n	» » » 2β	45		
E_3^n	'Εξαγωγαι ύπηρεσιών	18		
N_I^n	Διαθέσιμον έργατικόν δυναμικόν (000 μονάδ.)	1.745		

1) Διαθέσιμοι άκαθάριστοι πόροι, μετ' άφαίρεσιν των άκαθαρίστων επενδύ-

γενικής ανάπτυξεως της οικονομίας της Σικελίας
1970)

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΩΝ ΕΞΙΣΩΣΕΩΝ		1 9 7 0			
		1 9 5 8	A'	B'	Γ'
		γ _s	Ποσοστόν τοῦ τομέως κατασκευῶν καὶ τοῦ τριτογενοῦς ἐπὶ τῆς προστιθεμένης ἀξίας τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως	0,39	0,39
ε	Σχέσις μεταξύ τῶν συνολικῶν ἀναγκῶν δι' ἀκαθαρίστους ἐπενδύσεις καὶ τῆς εἰσροῆς μὴ περιφερειακῶν κεφαλαίων ($\sum_0^n Fa$) κατὰ τὴν περίοδον 0-π	—	1,50	1,50	1,50
β ₁	Ὁριακὸς συντελεστὴς κεφαλ. τομέως 1	—	2,50	2,50	2,50
β _{2a}	Ὁμοίως, τομέως 2a	—	3,50	3,50	3,50
β _{2b}	Ὁμοίως, τομέως 2b	—	1,50	1,50	1,50
β ₃	Ὁμοίως, τομέως 3	—	0,8	0,8	0,8
α ⁰	Μέση ροπὴ πρὸς προσωπικὴν ἀποταμίευσιν καὶ ἐπανεπένδυσιν ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὸ 1958	0,096	—	—	—
α ⁿ	Ὁριακὴ ροπὴ πρὸς προσωπικὴν ἀποταμίευσιν καὶ ἐπανεπένδυσιν ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὴν περίοδον 1958—1970	—	0,096	0,130	0,210
μ ₂ ⁰	Μέσος συντελεστὴς εἰσαγωγῶν προϊόντων τῶν τομέων 2a καὶ 2b	2,242	—	—	—
μ ₃ ⁰	Ὁμοίως προϊόντων τοῦ τομέως 3	0,184	—	—	—
λ ₁ ⁿ	Συντελεστὴς ἐργασίας τομέως 1 (ἐργατικαὶ μονάδες δι' ἕκαστον ἑκατομύριον λιρετῶν προστιθεμένης ἀξίας, εἰς τιμὰς 1958)	2,59	1,81	1,81	1,78
λ _{2a} ⁿ	Ὁμοίως, τοῦ τομέως 2a	0,81	0,38	0,36	0,32
λ _{2b} ⁿ	Ὁμοίως, τοῦ τομέως 2b	2,45	1,53	1,44	1,29
λ ₃ ⁿ	Ὁμοίως, τοῦ τομέως 3	1,42	0,94	0,89	0,79
λ ₅ ⁿ	Ὁμοίως, τοῦ τομέως 5	1,27	1,06	1,06	1,00
T	Συντελεστὴς ἐμμέσου φορολογίας (% τοῦ $\Gamma^n - \Gamma_5^4$)	0,07	0,08	0,08	0,08
d	Συντελεστὴς ἀπαλείψεως τῶν στατιστικῶν διπλῶν ἐγγραφῶν (% ἐπὶ τῆς προστιθεμένης ἀξίας τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως)	0,90	0,90	0,90	0,90

σεων εἰς δημόσια ἔργα καὶ τῶν ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων ἐπενδύσεων εἰς τὸν τομέα 2a.

τῆς τοπικῆς ζήτησεως (ἐπεξεργασθείσης ἐπὶ τῇ βάσει 100 περίπου συναρτήσεων καταναλώσεως) καὶ τῆς μαθηματικῆς ἀναλύσεως τῶν τάσεων τῶν σημειωθεισῶν εἰς τὰς ροὰς ἐξαγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων διατροφῆς.

Ἡ συναντηθεῖσα μεγαλυτέρα δυσκολία κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο τῆς ἀναλύσεως ὑπῆρξεν, προφανῶς, ἐκείνη τῆς υἰοθετήσεως τῶν λογικῶν **ὑποθέσεων** ὅσον ἀφορᾷ τὴν προοπτικὴν κατανομὴν τῆς καταναλώσεως καὶ τῶν ἐπενδύσεων εἰς ροὰς τοπικῆς παραγωγῆς καὶ εἰς ροὰς ἐξαγωγῆς.

Προέκυψεν πράγματι ὅτι διὰ νὰ συγκρατηθοῦν αἱ καθαρὰ εἰσαγωγαὶ ἐντὸς τῶν ἀνεκτῶν ὁρίων τῶν ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τῶν λύσεων τοῦ εἰς συνολικὰ μεγέθη μοντέλου θὰ παραστῇ ἀνάγκη ὅπως εὐνοηθῇ ὄχι μόνον ἡ ἀνάπτυξις τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐξαγωγικῶν βιομηχανιῶν — ὡς αἱ χημικαί, πετρελαιοχημικαὶ καὶ τῆς διυλίσεως τοῦ πετρελαίου, ἀλλὰ καὶ ὅπως ὑποβοηθηθῇ ἡ ἐγκατάστασις εἰς τὴν περιφέρειαν ὠρισμένων μηχανολογικῶν βιομηχανιῶν (εἰδικώτερον ἐκείνων αἵτινες παράγουν διαρκῆ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ) ἢ παραγωγή τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ εὔρη σημαντικὴν καὶ ἄμεσον διέξοδον καὶ εἰς τὴν σικελικὴν ἀγοράν, μειουμένου οὗτου τοῦ ἄμεσου καὶ ἐμμέσου κόστους τῶν εἰσαγωγῶν εἰς τὴν περιφέρειαν.

17. Ἀνάλογοι δυσκολίαι, προέκυψαν κατὰ τὸ τρίτον στάδιον τῆς ἀναλύσεως, κατὰ τὴν ἀναζήτησιν τουτέστιν μιᾶς ἀνταποκρινομένης εἰς τὴν πραγματικότητα προοπτικῆς συνθέσεως τῶν ἀναγκῶν εἰς ἐνδιάμεσα ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίας, ἐσωτερικῆς παραγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς.

Πρὸς τοῦτο ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει αἱ πλέον πιθαναὶ μεταβολαί, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπέλθουν εἰς τὴν τεχνολογίαν, τὸ κόστος καὶ τὴν ὑποκατάστασιν τῶν «inputs» εἰσαγωγῆς ὠρισμένων σημαντικῶν τομέων (εἰδικώτερον τῶν τομέων, οἵτινες παράγουν ἢ μεταποιοῦν τὰς πηγὰς ἐνεργείας) καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ ἐξακρωβῶθῆν διὰ τὸ ἔτος 1958, σύστημα τεχνικῶν συντελεστῶν, (sistema dei coefficienti tecnici).

18. Λόγω κυρίως τῆς ἀναποφεύκτου ἀβεβαιότητος, ἐμφυοῦς εἰς τὴν κατὰ τομεῖς κατανομὴν τῆς συνολικῆς ροῆς τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν ἢ προοπτικῆ διάρθρωσις τοῦ παραγωγικοῦ συστήματος τῆς περιφερείας εἰς τὴν ὁποίαν προήλθομεν κατὰ τὴν τελικὴν ἐκλογὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου σταδίου τῆς ἐρευνῆς **δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρόβλεψις αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν** ἀλλὰ μᾶλλον ὡς γενικὴ ἔνδειξις τῶν κριτηρίων τῆς κατὰ τομεῖς κατανομῆς τῶν ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων πόρων χρηματοδοτήσεως, οἵτινες θὰ εἶναι διαθέσιμοι διὰ νὰ εὐνοήσουν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς περιφερείας τῆς Σικελίας.

Ἡ προοπτικὴ εἰκὼν, ἡ ὁποία θὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἀναλυτικὰ μεγέθη δὲν προτίθεται, πράγματι, νὰ παράσχη εἰ μὴ μόνον ἐν **παράδειγμα** διὰ τὴν υἰοθέτησιν ἄλλων (καὶ οὐσιαστικῶς διαφορετικῶν) **ὑποθέσεων** ἢ **προγραμμάτων** γενικῆς καὶ κατὰ τομεῖς ἀναπτύξεως, τὰς ὁποίας ἄλλοι μελετηταὶ ἢ αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως δύνανται νὰ ἐπεξεργασθοῦν διὰ τὴν ἄσκησιν μιᾶς

πλέον αποφασιστικής και ακριβοῦς πολιτικῆς ἀναπτύξεως τῆς σικελικῆς οἰκονομίας. Ἀποτελεῖ ἐν τούτοις πεποίθησιν τοῦ γράφοντος ὅτι : τὰ ὄρια καὶ ὁ τρόπος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Νήσου (ὡς θὰ περιγραφοῦν ποσοτικῶς εἰς τὴν προοπτικὴν μῆτραν τῶν διαρθρωτικῶν ἀλληλεξαρτήσεων τῆς οἰκονομίας τῆς Σικελίας, εὐρισκομένην εἰς φάσιν καταρτίσεως) δυσκόλως θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀποκλείουν, κατὰ τὸ ληφθὲν ὑπ' ὄψει χρονικὸν διάστημα : τόσον ἀπὸ τὴν «**ζώνην ἐπιτρεπτότητος**» (area di permmissibilita) οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς, τὴν ἐξακριβωθείσαν διὰ τὰς συνολικὰς ροὰς τοῦ περιφερειακοῦ οἰκονομικοῦ ἰσοζυγίου ὅσον ἀπὸ τὴν «**ζώνην τοῦ ἀξιοπίστου καὶ συμβιβασίμου**» (area di attendibilita e compatibilita), μετ' ἐπιμονῆς ἀναζητηθείσαν διὰ τὰς 35 μερικὰς ροὰς τῆς ζητήσεως καὶ τῆς προσφορᾶς, εἰς τὰς ὁποίας διηρθρώθη τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῆς Σικελίας πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παρούσης ἐρεῦνης.

ΚΛΑΥΔΙΟΥ Β. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑ

Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς
Διευθυντοῦ τῆς Ὑπηρεσίας Στατιστικῆς Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ
ΔΙ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ**

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ**

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - 1961